

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

A.1. Να δώσετε με συντομία το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών εννοιών:

1. Οργανισμός (Θεσσαλονίκη, 1914)
2. Οργανικός Νόμος
3. Ελληνικό τυπογραφείο Τραπεζούντας

A.2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι Δηλιγιαννικοί υποστήριζαν τους μεγαλογαιοκτήμονες της Θεσσαλίας.
2. Το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.) μετονομάστηκε σε Λαϊκό Κόμμα.
3. Το πρώτο παγκόσμιο Παν-ποντιακό Συνέδριο οργανώθηκε στη Μασσαλία το 1918.
4. Το κύριο πρόβλημα που δημιουργήθηκε μετά τη λήξη των Βαλκανικών πολέμων ήταν η παρουσία ισχυρών μειονοτικών ομάδων στις νεοαποκτηθείσες περιοχές.
5. Ο θάνατος του Κωλέττη το 1847 ευνόησε το γαλλικό κόμμα.

B.1. Ποιοι οι λόγοι δημιουργίας αρνητικού κλίματος στην κρητική πολιτεία μετά τα δυο πρώτα χρόνια λειτουργίας και πως προκλήθηκε η πρώτη ρήξη μεταξύ Βενιζέλου- Αρμυστή;

B.2. Ποιες οι συνθήκες διαβίωσης των προσφύγων της μικρασιατικής καταστροφής το πρώτο διάστημα της παραμονής τους στην Ελλάδα;

Γ.

- A)** Τι γνωρίζετε για τις εκλογικές αναμετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν τον Αυγουστο και το Νοεμβριο του 1910 και την εκλογική αναμέτρηση του Μαρτίου του 1912.
- B)** Ποιοι οι λόγοι της ηττας του Ελ. Βενιζέλου στις εκλογές του Νοεμβρίου του 1920;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η πρώτη εκλογή του Ελ. Βενιζέλου στην ελληνική Βουλή πραγματοποιήθηκε στις 8 Αυγούστου 1910, στις εκλογές για την Α' Αναθεωρητική Βουλή. Το κυριότερο χαρακτηριστικό των εκλογών αυτών ήταν η παρουσία πολλών ανεξάρτητων υποψηφίων («οπαδών της Αλλαγής»), οι οποίοι κατόρθωσαν να κερδίσουν 122 έδρες (σε σύνολο 362), παρ' όλο που είχαν να αντιμετωπίσουν τους κοινούς συνδυασμούς τους οποίους είχαν σχηματίσει, τα μέχρι πριν από λίγο καιρό αντίπαλα παραδοσιακά κόμματα (θεοτοκικό, ραλλικό, ζαϊμικό κ.ά.). Η επιτυχία τόσο μεγάλου αριθμού ανεξαρτητών και ιδιαίτερα η δημοψηφισματική εκλογή ορισμένων από αυτούς θεωρήθηκε ως λαϊκή επικύρωση του (άμορφου έως τότε) Ανορθωτικού Κινήματος.

Ο Ελ. Βενιζέλος εξελέγη πρώτος βουλευτής Αττικοβοιωτίας συγκεντρώνοντας 32.256 θετικές ψήφους (σφαιρίδια) σε σύνολο 38.800 ψηφισάντων (δηλαδή 83,1%). «**Μια επανάσταση συνετελέσθη, όχι του στρατού πλέον, αλλά του λαού. Του κυριάρχου. Επανάσταση ειρηνική**» έγραφε η «Πατρίς» στις 10.8.1910 και συμπλήρωνε εμφιατικά: «**Ο Βενιζέλος είναι σύμβολον, είναι μια ιδέα. Ο Αντικομματισμός είναι η ελπίς της Αναγεννήσεως**».

Μετά τη θριαμβευτική εκλογή του ο Ελ. Βενιζέλος επέστρεψε στην Ελλάδα και ο Γεώργιος Α' του ανέθεσε τον σχηματισμό κυβέρνησης. Όμως, παρά την υπερψήφιση της κυβέρνησής του από τη Βουλή, ο Ελ. Βενιζέλος ζήτησε τη διάλυσή της και έτσι, στις 28 Νοεμβρίου 1910, πραγματοποιήθηκαν νέες εκλογές για τη Β' Αναθεωρητική. Τα παλαιά κόμματα, θεωρώντας αντισυνταγματική τη διάλυση της Α' Αναθεωρητικής (στην οποία διέθεταν την πλειοψηφία), αποφάσισαν να απόσχουν από τις εκλογές. Έτσι, το νεοπαγές κόμμα Φιλελευθέρων, που ιδρύθηκε στις 22 Αυγούστου 1910, έχοντας να αντιμετωπίσει μόνον ανεξάρτητους συνδυασμούς, κατέλαβε τις 307 από τις 362 έδρες.

Η Β' Αναθεωρητική Βουλή λειτούργησε εντατικά επί έναν χρόνο, ολοκληρώνοντας την Αναθεώρηση του Συντάγματος και ψηφίζοντας ορισμένους βασικούς νόμους για τη διοίκηση, τη δικαιοσύνη, τα οικονομικά, τις ένοπλες δυνάμεις κ.λπ. Ο Ελ. Βενιζέλος αποφάσισε όμως να προχωρήσει στην πρόωπη διάλυση της Βουλής, επιδιώκοντας να εξασφαλίσει την ανανέωση του λαϊκού χρίσματος, με συμμετοχή αυτήν τη φορά στις εκλογές και των «παλαιών κομμάτων». Οι νέες

εκλογές, για ανάδειξη «απλής Βουλής» (σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1864 η Αναθεωρητική Βουλή είχε διπλάσιο αριθμό εδρών), πραγματοποιήθηκαν στις 11 Μαρτίου 1912 και αποτέλεσαν πραγματικό θρίαμβο για το Κόμμα Φιλελευθέρων. Οι βενιζελικοί πλειοψήφησαν στις 14 από τις 19 περιφέρειες, μειοψήφησαν σε τρεις (Αρκαδία, Λακωνία, Ζάκυνθος) και ισοψήφησαν σε δύο (Σπέτσες, Νέα Ψαρά). Κατέλαβαν έτσι τις 148 από τις 181 έδρες της Βουλής (146 φιλελεύθεροι και 2 κοινωνιολόγοι).

.....
Και όταν ο Ελ. Βενιζέλος πέτυχε να υπογράψει τη Συνθήκη των Σεβρών, αποφάσισε να προχωρήσει στη διεξαγωγή νέων εκλογών, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν την 1η Νοεμβρίου 1920.

Στις εκλογές αυτές ο Ελ. Βενιζέλος γνώρισε την πρώτη και κρίσιμότερη εκλογική του ήττα, λόγω της σημαντικής μεταστροφής του εκλογικού σώματος, κυρίως στην Παλαιά Ελλάδα. Το Κόμμα Φιλελευθέρων απέσπασε όλες σχεδόν τις έδρες στην Ήπειρο, την Κρήτη και το Ανατολικό Αιγαίο (όπως και τον Μάιο του 1915) καθώς και στην, πρόσφατα απελευθερωμένη, Θράκη (όπου οι αντιβενιζελικοί διέθεταν ισχνή ή μηδενική παρουσία). Ηττήθηκε όμως στη Μακεδονία (όπως και το 1915) και κυρίως καταποντίστηκε στην Παλαιά Ελλάδα, όπου περιορίστηκε σε 6 μόνο έδρες (σε σύνολο 184). Ο Αλ. Παπαναστασίου υποστηρίζει ότι, σε αριθμό ψήφων στο σύνολο της χώρας, οι φιλελεύθεροι διέθεταν ένα ελαφρύ προβάδισμα. Όμως, ακόμη και με τους υπολογισμούς του, στην Παλαιά Ελλάδα οι βενιζελικοί συγκέντρωσαν μόλις το 40% των ψήφων, ενώ το 1915 η επιρροή τους προσέγγιζε το 55%.

ΗΛΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, «Με εγκατέστησαν κοινοβουλευτικόν δικτάτορα», ΤΑ ΝΕΑ, 17-03-2001, (ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ)

- Δ. Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφέρετε τον τρόπο με τον οποίο επιλύθηκε το Κρητικό ζήτημα ουσιαστικά αλλά και τυπικά μετά την έναρξη των Βαλκανικών πολέμων.**

ΔΗΛΩΣΗ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΙΚΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΝ ΧΑΝΙΑ

Έχομεν την τιμήν να φέρωμεν εις γνώσιν Υμών ότι καθά ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως εδήλωσε σήμερον εις την Βουλήν: Η Ελληνική Κυβέρνησις καθ' ην στιγμήν απεφασίζετο η επιδίωξις εν τη Ευρωπαϊκή Τουρκία ριζικών μεταρρυθμίσεων, αίτινες κυριώτατα επέσυρον την προσοχήν ημών, ήτο φανερόν ότι δεν ηδύνατο να αφήση άνευ ιδιαίτερας μερίμνης το απασχολούν ημάς Κρητικόν ζήτημα. Καίτοι δε εν τη επιδίωξει της ριζικής ακόμη λύσεως του Κρητικού ζητήματος, της συμφώνου προς τους αναλλοιώτους πόθους των Κρητών, η Ελλάς δεν θα ευρίσκετο μόνη, όπως αντιμετώπιση τας περιπετείας, αίτινες ηδύναντο να παρουσιασθώσιν εκ της εις τούτο τεινούσης ενεργείας αυτών, εκρίναμεν εν τούτοις ότι επεβάλλετο εις ημάς όπως παράσχωμεν πρόσθετον δείγμα της σταθεράς ημών επιθυμίας να μη δημιουργήσωμεν το καθ' εαυτούς νέας δυσχερείας εις τας κοινάς προσπάθειας προς διατήρησιν της ειρήνης, έστω και κατά την υστάτην ταύτην ώραν, εκρίναμεν ότι επεβάλλετο εις ημάς να αρκεσθώμεν, υπό τον όρον, ότι τα πράγματα δεν θα έφθανον μέχρι πολέμου, εις νέαν τινά μεταβατικήν λύσιν του ζητήματος τούτου, λύσιν κατά την οποίαν εν ω το διεθνές καθεστώς της νήσου θα διετηρείτο κατά τα λοιπά αμείωτον, οίον διεπλάσθη υπ' αυτών των Προστατιδών Δυνάμεων μέχρι της ημέρας της εκκενώσεως της Νήσου υπό των Διεθνών Στρατευμάτων, κατά τα λοιπά η Νήσος θα διοικείτο ουσιαστικώς υπό της Ελλάδος, οι δε αντιπρόσωποι αυτής θα εδικαιούντο να συνεδρεύωσιν μετά των αντιπροσώπων του Ελληνικού Βασιλείου εν τω Εθνικώ Βουλευτηρίω. Δια τούτο, χαιρετίζωμ σήμερον εξ' ονόματος του Ελληνικού λαού τους απεσταλμένους της αδελφής Νήσου και ρητήν ποιούμενος την δήλωσιν, ότι η Ελλάς αποδέχεται όπως του λοιπού εν υπάρχη κοινόν Κουνοβούλιον και δια το ελεύθερον Βασίλειον και δια την Νήσον Κρήτην (χειροκροτήματα παταγώδη και ζητωκραυγαί παρατεταμένα εν τη αιθούση και παρά τω ακροατηρίω)

Εφημ. Κυβ. Κρ. αριθμ. 70, 2-10-1912,

2. ΣΥΝΘΗΚΗ ΛΟΝΔΙΝΟΥ 1913 ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΙΡΗΝΗΣ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ – ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Άρθρον 4. 'Η Αυτού Μεγαλειότης ο αυτοκράτωρ των 'Οθωμανών δηλοι ότι εκχωρεί εις τας Αυτών Μεγαλειότητας τους συμμάχους ηγεμόνας την νήσον Κρήτην και οτι παραιτείται υπέρ Αυτών πάντων των ων εκέκτητο επί της νήσου ταύτης κυριαρχικών και άλλων δικαιωμάτων.

(Φ.Ε.Κ. 11 Νοεμβρίου 1913, τ. Α')

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A.1.**
1. Σελ. σχολ. 140-141 Τον Ιούλιο του 1914.....γεωργικό κλήρο.
  2. Σελ. σχολ. 208 Ένα σοβαρό ζήτημα.....εγκατάστασης του.
  3. Σελ. σχολ. 248 Το ελληνικό τυπογραφείο.....δημοκρατικό πολίτευμα.
- A.2.**
1. Λ
  2. Λ
  3. Σ
  4. Σ
  5. Λ
- B.1.** Σελ. σχολ. 208-209 Το θετικό και αισιόδοξο.....βαρύ κλίμα διχασμού.
- B.2.** Σελ. σχολ. 146-148 Οι πρώτες απογραφές.....όπου είχαν ζήσει.
- Γ.**
- A)**
- Εκλογές Αυγούστου 1910**
- Ιστορικές γνώσεις : Σελ. σχολ. 89 Πριν από τις εκλογές.... 122 ανεξάρτητοι εκσυγχρονιστές.
  - Πληροφορίες παραθέματος : Η πρώτη εκλογή.... Αναγεννήσεως». (επιβεβαίωση ιστορικών γνώσεων και συμπλήρωση όπου κρίνεται απαραίτητο).
- Εκλογές Νοεμβρίου 1910**
- Ιστορικές γνώσεις : Σελ. σχολ. 90 Ο Βενιζέλος πήρε εντολή....μεταρρυθμιστικό του έργο.
  - Πληροφορίες παραθέματος : Σελ. σχολ. 90: Μετά τη θριαμβευτική εκλογή..... από τις 362 έδρες. (επιβεβαίωση ιστορικών γνώσεων και συμπλήρωση όπου κρίνεται απαραίτητο).
- Εκλογές Μαρτίου 1912**
- Ιστορικές γνώσεις : Σελ. σχολ. 91 Το ρεύμα που είχε....κοινωνικών προβλημάτων
  - Πληροφορίες παραθέματος : Ο Ελ. Βενιζέλος αποφάσισε όμως..... Βουλής (146 φιλελεύθεροι και 2 κοινωνιολόγοι). (επιβεβαίωση ιστορικών γνώσεων και συμπλήρωση όπου κρίνεται απαραίτητο).
- B)**
- Λόγοι ήττας Βενιζέλου στις εκλογές Νοεμβρίου 1920**
- Ιστορικές γνώσεις : Σελ. σχολ 96 Οι φιλελεύθεροι...κέρδισε τις εκλογές. (η εκλογική ήττα του Βενιζέλου αναφέρεται και σε άλλα δυο σημεία στο σχολικό βιβλίο τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικά.)
  - Πληροφορίες παραθέματος: Και όταν ο Ελ. Βενιζέλος πέτυχε να..... επιρροή τους προσέγγιζε το 55%.(συμπλήρωση ιστορικών γνώσεων εφόσον οι λόγοι της ήττας δεν αναφέρονται στο σχολικό βιβλίο).
- Δ.**
- Πρόλογος:** Εντοπίζουμε την χρονική περίοδο(παραμονές Βαλκανικών, Βενιζέλος πρωθυπουργός)
- Σχολ. Βιβλ.** Σελ. 219-220 Εκείνο που δεν ..... ΕΤΗ ΑΓΩΝΙΑΣ
- Στοιχεία παραθέματος**
- Δήλωση Βενιζέλου για επιθυμία ένωσης
  - Αποδοχή Κρητων βουλευτών στο ελληνικό κοινοβούλιο

- De facto ένωση
- Παραχώρηση δικαιωμάτων από Σουλτάνο επίσημα με Συνθήκη Λονδίνου

Επίλογος

- Δικαίωση πολιτικής Βενιζέλου
- Επιβεβαίωση ιστορικών γνώσεων

